

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vln. □ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 11.

V Ljubljani, dne 3. junija 1911.

Letnik IV.

Naša načela.

Politična vzgoja.

Kdor pozna naše politične razmere, ve, kako je za slovensko mladino zelo potrebna politična vzgoja. Slovenski liberalizem je to stvar popolnoma zanemarjal. Liberalizmu ni bilo namreč nikoli nič na zavednih pristaših, čeprav so njegovi voditelji venomer povdarjali, da hočejo slovensko ljudstvo storiti zavedno in vžgati v njem luč pravde. Liberalizem je v resnici hotel le neumno ljudstvo, ki bi slepo sledilo par (višjim inteligencam) v Ljubljani. V sredi je bila trška inteligenca. Kako hinavsk je bil liberalizem, dokazuje zlasti tudi to, da so Jurčič, Kersnik, Stritar in celo Tavčar v svojih prvih letih igrali tudi v svojem pisateljskem delovanju dvojno vlogo: povesiti, namenjene za ljudstvo, so pisali pobožno, za »višje« sloje pa so pisali v »naprednem« zmislu. Načelnim vprašanjem, je li Bog, je li cerkev, kaj je končni cilj človeštva, kakšno bodi razmerje med vero in vedo, so se izogibali, čeprav vemo o teh ljudeh, da so že zelo zgodaj stali vseskozi na protikatoliškem stališču. Oni so šli le za tem: ljudstvo ostani tako, kakor je: revno, (tisti, ki so naglašali potrebo kmečke gospodarske organizacije, kakor n. pr. Raič in dr. Vošnjak, so ostali kmalu sami) neorganizirano, pod komando advokatov, uradnikov, trgovcev, oderuhov in oštirjev, vera naj ostane v cerkvi, duhovnik v žagradu, narod se vodi izključno iz Ljubljane. Ni se pa šlo za narod, ampak za to, da se ne posušijo žepi liberalnih pravdarskih dohtarjev in velekrmarjev. Ljudstvo na deželi naj tiho grize svoj trdi kruh, politiko kuhajo samo izvoljena omizja, in če treba kakšnega šundra — n. pr. če je treba primerno poudariti »narodne zasluge« kakšnega prvaka ali pa zakriti njegove kozle — se pa naščuje učeča se mladina, ki vedno rada gre na barikade za narod, dočim se voditelji odzadaj smejejo. V tem je obstajala politična vzgoja liberalizma. Celó potem, ko so liberalci dobili Sokola v svoje roke, se niso lotili izobraževanja svojih pristašev. Nasprotno! Takrat

je postalo pijančevanje na narodni podlagi čednost, takrat se je začelo smatrati mladega človeka, ki se je trudil živeti čisto in spodbudno, za mračnjaškega, dekleta so začeli liberalni pisatelji hraniti z opolzki romani. Liberalizem ni izčiščeval nazorov in ljudstvo vadal treznega mišljenja in jasnosti, ampak ga je napajal in svoje pristaše upijanjal ter omotil. Slovenski narod je postal velik cirkus — le spomnimo se na one čase, ko so v Ljubljani ob vsaki priliki napovedali ljudske veselice v Zvezdi, v Tivoliju, v Mestnem logu, na Gradu, ko se je toliko zapravilo, ljudje pa niso imeli od tega nič, »narod« pa še menj.

Ta slika ni niti najmenj pretirana. Imamo sicer še malo politične zgodovine slovenskega naroda spisane, toda, kdorkoli se je z njo bavil, more to dejstvo potrditi. In tudi to je značilno pri liberalizmu, da ni prav nič napredoval — kakršen je bil leta 1880., tak je tudi danes. Ravnotaka plitvost danes kakor takrat, ravnotaka nejasnost, hinavščina in ošabnost. Vse to je pač jasen dokaz, da se ti ljudje s politično vzgojo svojih pristašev niso nikoli nič pečali, ampak jim je bilo zadosti, če jim je »ljudstvo« ploskalo in jih na ramah nosilo ter zanje tulilo, kadar je bilo treba.

Katoliško gibanje je takoj ustvarilo nove razmere, kakor vemo. O tem ni treba več pisati. Naš namen je le naše mladeniče in njihove voditelje opomniti, da na važnost politične vzgoje ne pozabijo. O tem nekaj besedi:

Naša »Zlata knjiga« je tudi v političnem oziru katekizem za Orle. Poglavitne politične dolžnosti slovenskega mladeniča so v njej jasno označene, čednosti pa, ki jih mladini zabičuje, so tiste čednosti, na katerih sloni vsako zdravo politično življenje in delovanje. Nekatere stvari je pa treba še naglašati.

Politična vzgoja je neposredna in posredna. **Neposredna** politična vzgoja je v tem, če se vsak pristaš S. L. S. političnega delovanja stranke vedno, dosledno in z zanimanjem udeležuje. To velja seveda tudi za vsakega člana orlovske organizacije. Na ta način se navadi vsak naš pristaš discipline, se vadi v zvestobi in delavnosti in

se navzame vseh dobrih idej, ki stranko oživljajo in določujejo njen razvoj in njeno smer.

Ta neposreena politična vzgoja je za vsakega našega človeka nujno potrebna. Kdor se političnega življenja S. L. S. dejansko, vedno in z veseljem ne udeležuje, ta ne more naš biti, četudi je kolikortoliko naših misli. Za takega velja svetopisemska beseda o hlapcu, ki je brez rabe. Tak človek se tudi rad pokvari, začne preveč poslušati nasprotnike, preveč verjame »Narodu« in »Jutru«, samo godrnja in razdira s svojo nediscipliniranostjo, nezadovoljnostjo in nezvestobo. Takih ljudi imamo že nekaj med nami.

Torej neposredna politična vzgoja je nujno potrebna, brez nje ni nič. Toda prav tako je treba pa tudi poudariti, da ni nič menj potrebna p o s r e d n a politična vzgoja.

Neobhodno je potrebno, da se naš človek vedno kakor zvest vojak bori za stranko in v njej, toda v tem boju na voliščih in v različnih zastopih, kjer se gre za stranko, ne pridobi še vsega, kar je z a v e d n e m u, o d k r i t o s r č n e m u, p o š t e n e m u in n e s e b i č n e m u pristašu S. L. S. treba! Tisti pristaši kake politične stranke, ki se drugače prav nič ne izobrazujejo kakor samo in edinole z izključno politično agitacijo za stranko, lahko postanejo navadni kričači, ki se jih ne samo dobre ampak tudi slabe strani v stranki rade primejo. Skratka: Podlaga politične vzgoje je m o r a l n a y z g o j a. To poudarjajo danes tudi taki misleci sociologi, ki ne stoje na katoliškem stališču.

Moralne vzgoje je treba, da bo vsak naš pristaš res iz prepričanja naš in ne samo iz dobičkaželjnosti ali častihlepnosti ali iz navade. To je eno, potem pa je drugo: namreč vzgoja do zmernosti in modrosti. Kdo pa je dober politik? Tisti, ki 1. vidi tisto, kar si samo umišlja in želi in 2. tisti, ki hoče samo to, kar more doseči in ne več. Za politika je torej nujno potreba čednosti, ki se ji pravi: s a m o p r e m a g o v a n j e, z m e r n o s t, m o d r o s t.

Tretja stvar je: p o ž r t v o v a l n o s t. Zadnjič smo se nekje menili, kaj je bilo tisto, kar je svojčas našim voditeljem pridobilo na mah vse ljudstvo, kar jim je dalo moč in jih vodilo od vspeha do vspeha. Gotova božja milost in pa njihova p o ž r t v o v a l n o s t! Naši voditelji so bili pripravljani dati svoje življenje za svoje ideje. Kolikokrat so bili v nevarnosti, da jih nahujskani nasprotniki pobijejo, kolikokrat je potrkal sodni birič na njihova vrata, koliko noči so prečuli v skrbeh, kaj bo jutri, koliko so žrtvovali denarja in riskirali celo svoje premoženje, koliko sramotenja so preslišali! Le priznajmo, da je tega danes precej menj med nami. Pomnimo tiste čase, ko je naš fant šel na Dunaj stradati in prezebat, ko je

pa prišel domov in prišel do svojega majhnega kruha, se je navadno oženil z ravno tako revico kakor je on bil. Tako sta se v bojih preživljala, varčevala, se učila trpeti in vendar so to bili pravi možje! V bojih in samopremagovanju se možje rode. In dobre politike bomo imeli, če nam takih mož ne bo nikoli zmanjkalo.

Končno bi radi omenili, da se pri tej vzgoji tudi vzgoje za čisto življenje nikoli ne sme pozabiti in zanemariti. Tudi to spada k politični vzgoji! Nečistnik ravno kaže, da nima zmisla za splošni blagor, za blagor svojih potomcev, za blagor naroda, ampak samo za lastni užitek. Ni mu mar, se sam pokvarja na telesu in duši, da druge pohujšuje in izprija, da širi duha mehkužnosti, da truže sebe in ves svoj okoliš, da razdira srečo in solidno družinsko življenje, ki je podlaga blagru naroda in države. Zato mora, kdor hoče naš narod politično vzgajati, predvsem njegovo mladino vzgajati moralno — k čistosti, energiji, pogumnosti, zmernosti, pravičnosti, modrosti in požrtvovalnosti.

To so sicer stare stvari, a živimo v dobi, v kateri je treba te priproste resnice venomer nanovo poudarjati. Tudi mi smo jih potrebni, zakaj tudi nas je moderno življenje potegnilo v svoj vrtinec. Glejmo, da ne izgremo zvezda, ki nam kažejo pot iz teh valov!

Naša organizacija.

Odborova seja na Bledu.

Kakor vsako leto spomladi so se zbrali tudi letos zastopniki telovadnih odsekov k odborovi seji. Letos so si izbrali Bled za kraj seje, kamor so pohiteli dne 25. maja, na praznik Vnebohoda. Ob tri četrt na deseto uro zjutraj so bili zbrani Kranjci, Štajerci in Goričani ob jezeru, odkoder so se odpeljali ob najlepšem vremenu na desetih ladjah na otok. Nebo je bilo čisto in jasno, jezero mirno, v fantovskih srcih pa pomladansko razpoloženje, da se je razlegala vesela pesem daleč na okrog. Ob pol-enajsti uri je pristopil vlč. g. dr. Debevc k oltarju in daroval sveto mašo. Med mašo je imel kratek, dnevu in prazniku primeren nagovor. Po končani daritvi se je pričela takoj odborova seja, ki je trajala do 2. ure popoldne. Zborovali so Orli na otoku na prostoru pod zvonikom.

Seje se je udeležilo 150 zastopnikov raznih odsekov. 110 jih je bilo v kroju. Pohvalno moramo omeniti zlasti Idričane, katerih je prišlo osem. Izmed točk dnevnega reda podajamo najvažnejše sklepe.

Predsednik dr. Pogačnik je otvoril sejo in se v svojem pozdravnem govoru navdu-

šeno spominjal prelepega, zgovodinskega kraja, na katerem zborujejo Orli. Spomnil se je Črtomira, ki je tu okrog branil z mečem domovino pred sovražniki in pozival brate, da tudi oni kot vojaki-junaki branijo domovino vsikdar pred notranjimi in vnanjimi sovražniki. Orožje za ta boj naj jim bo plemenitost srca, srčnost poguma in razsodnost razuma. Domovina potrebuje takih branivcev!

Za tem nagovorom se je konštatiralo, da je izmed 141 obstoječih odsekov pri seji zastopanih 72.

Tajnik Janko Hočevar je podal sledeče tajniško poročilo:

Predsedstvo Zveze Orlov je imelo od lanskega občnega zbora pa do danes 21 rednih sej, katerih so se udeleževali vsi člani predsedstva polnoštevilno.

Odsekov se je ustanovilo od zadnjega občnega zbora 18, in sicer v sledečih krajih: Col pri Vipavi, Kojsko na Goriškem, Škocijan pri Turjaku, Polzela v Savinjski dolini, Brez pri Borovnici, Škocijan pri Turjaku, Škocijan pri Mokronogu, Št. Jernej na Dolenjskem, Stara Vrhnika, Škrbina na Goriškem, Gabrije na Goriškem, Št. Janž na Koroškem, Šmarje pri Jelšah, Št. Peter v Ljubljani, Smladnik, Vipolže na Goriškem, Šempas na Goriškem in Leskovec.

Dne 6. decembra je odposlalo predsedstvo okrožnice na vse odseke v svrhu agitacije za naše časopisje, v prvi vrsti za naše glasilo »Mladost«.

Spomniti se nam je, da nam je nemila smrt ugrabila 6. decembra 1910 jako požrtvovalnega in marljivega predsednika kopenskega Orla č. g. Riharja Smoleja. Predsedstvo se je polnoštevilno udeležilo 8. decembra njegovega pogreba.

Vsled sklepa 29. decembra 1910 se je naprosilo podpredsednika br. Podlesnika, da napravi poslovnik za podzveze. Poslovnik bode dovršen do konca julija tekočega leta.

Pri isti seji se je izvolil odsek za ureditev »Telovadskega vežbalnika«, v kateri odsek se je izvolil Zvezin vaditeljski zbor in člani Orla akademičnega društva »Danice« na Dunaju.

Na predlog br. dr. Jeharta se je predsedstvo Z. O. obrnilo na S. K. S. Z. v Mariboru s prošnjo, naj bi ista blagovolila sklicati sestanek vseh mladeniških zvez štajerskih ter naj bi se razmotrivalo, ako bi se dale te zveze izpremeniti v telovadne odseke.

Mladeniškega tečaja v Celovcu od 20. do 22. februarja 1911 se je predsedstvo udeležilo po podpredsedniku br. Podlesniku in br. Terseglavu, na katerem sta oba tudi predavala.

Z. O. je založila nove koračnice za trobentače.

Pri seji dne 4. maja 1911 se je konstituiral trobentaški odbor, na katerega naj bi

se vsi odseki obračali pri nabavi rogov in drugih potrebščin.

Poročati moram, da se v zadnjem času vsi člani predsedstva udeležujejo sej glavnega odbora, kakor tudi njega odsekov za letošnjo prireditev, katera mora biti krona našega štiriletnega delovanja.

Blagajnik A. Zajc je podal blagajniško poročilo, katero se je vzelo na znanje v pripombo, da naj skrbe odseki, da poravnajo tekem enega meseca še za letošnjo polovico leta zaostalo članarino. Obenem se je pri tej točki dnevnega reda naročilo predsedstvu Z. O., da založi za letošnjo prireditev nove razglednice.

Načelnik V. Jeločnik je poročal o tehničnih pripravah za letošnjo prireditev. Sprejeti so bili soglasno po daljši debati sledeči predlogi:

1. Vaditeljski zbor priredi v najkrajšem času enodnevni tečaj v Ljubljani. Tega tečaja se morajo udeležiti vsi načelniki, oziroma podnačelniki.

2. Okrožnim načelnikom se naroči, da obišejo vse v njihova okrožja spadajoče odseke ter nadzorujejo proste vaje in orodno telovadbo. Vsak načelnik odseka je odgovoren za vsakega telovadca, ki bo nastopil pri javni telovadbi v Ljubljani.

3. Vsako okrožje naj po končanih vaditeljskih tečajih priredi skupne okrožne vaje, h katerim bo poslal Zvezni vaditeljski zbor svoje zastopnike.

Podpredsednik I. Podlesnik poroča o pripravah za letošnjo prireditev. Sprejmejo se sledeči predlogi:

1. Prireditve se more udeležiti vsak član, bodisi da je telovadec ali ne, bodisi da ima uniformo ali ne.

2. Odseki naj takoj ustanove (mnogi so to že storili) sklade za letošnjo prireditev.

3. V soboto, dne 5. avgusta, se vrši v Ljubljani zborovanje Orlov, katerega udeležiti so obvezani vsi predsedniki odsekov.

4. Odsekom se naroča, da prirede v najkrajšem času predavanja, kjer naj se pojasni pomen in namen letošnje prireditve.

Slučajnosti.

Pri slučajnostih so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. Vsak odsek mora vsaj dvakrat na leto poročati o svojem delovanju v »Mladosti«.

2. »Mladost« se mora smatrati kot edino glasilo Orlov.

3. Vse okrožnice predsedstva in vaditeljskega zbora Z. O. naj se objavljajo tudi v »Mladosti«.

4. Zveza Orlov naj založi **vsprejemnice** za podporne člane v obliki diplom, kakor so v navadi pri drugih korporacijah (n. pr. Kmetijska družba, Kmečke zveze itd.). — Nemalokrat se namreč pripeti, da ta ali oni niti ne ve, kaj podpira. Taka diploma bi ga

pa opozarjala, da bi bil tudi zaveden podpornik Orla. Seveda bi morala biti na diplomah — lično izdelani — v par markantnih stavkih označena tudi načela orlovske organizacije. Zveza naj stvar razmišlja in dá kakemu priznanemu umetniku naslikati take diplome in obenem sestaviti besedilo.

5. Pravtako naj Zveza uvede za redne člane priročne legitimacije z najpomembnejšimi načeli, tičočimi se slednjega Orla (»Planinsko društvo«).

Dosedanji poslovnik kajpada v tehničnem oziru še vedno ostanejo v veljavi.

Telovadba.

Proste vaje za letošnje prireditve.

Ker sta se pri zadnjem opisovanju prvih dveh prostih vaj v »Mladosti« št. 8 ti dve vaji vsled nesporazumljivosti nekoliko drugače opisali kot se faktično izvajati, jih hočemo na tem mestu še enkrat priobčiti, in sicer tako, kakor se pri nas vadijo.

I. prosta vaja.

1. a. Soročno odročenje v levo in odnoženje z desno nogo v levo.

Leva roka gre pri tem gibu po svoji navadni poti do odročenja.

Desna roka ne gre v desno, ampak ob truplu popolnoma stegnjena v levo do odročenja v levo. Desna roka popolnoma vzporedna z levo. Obe v višini ram. Da more biti desna roka vzporedna z levo, se mora zgornje truplo nekoliko obrniti v levo, kolikor to zahteva ustroj telesa, zlasti tudi za to, da se lažje in lepše z desno nogo, ki mora biti s prsti vred krčevito stegnjena, odnoži v levo. Roki in noga so v popolni čelni smeri. Gleda se naravnost. (Paziti je, da telovadci ne bodo obračali trupla v levo toliko, da bi prišli do predroč in prednož. Samo toliko, kolikor zahteva ustroj telesa.)

1. b. = Vzročanje (v loku navzdol skozi priročenje in soročno odročenje v desno), izpad v desno. Ako je zahtevano vzročanje potom loka, tedaj ne gresta roki v vzročanje po najkrajši poti, to bi bilo, ako jih iz soroč. odroč. v l. dvignemo, ampak roki se pomikate vzporedni v priročenje in iz priročenja v isti smeri potom soroč. odročenja v vzročanje. Napisal sem, da se pomikata roki skozi priročenje, zlasti zato, ker je navadna napaka telovadcev pri tem, da zamahnejo z rokami kje daleč proč od telesa, namesto da bi šle roki popolnoma ob telesu. Pri izpadu pazite, da ne drsate z nogo po tleh in da sta peti obeh nog v isti črti; nadalje morajo biti prsti in koleno desne noge obrnjene v eno smer, in je pri

tem leva noga lepo stegnjena. Postavljena je na celo stopalo.

Gib rok in gib nog naj se izvedeta harmonično, torej tako, da prideta roki v istem času v priročenje kot noga v prinoženje in se potem zopet pomikajo roki istočasno v vzročanje in noga v izpad. Pri vzročanju so dlani druga proti drugi, torej navznotraj obrnjeni.

1. c. = Drža.

2. a. = Odročanje in prenos izpada v levo.

Izpad v levo stvorimo na ta način, da stegnemo desno nogo in upognemo levo. Težo telesa, ki je bila dosedaj na desni nogi, prenesemo na ta način na levo nogo. Pri odročanju je paziti posebno na to, da se drže roke ne previsoko, ne prenizko; ne preveč naprej, ne preveč nazaj. — Truplo pri prenašanju izpada ostane popolnoma pokoncu in se ne naklanja za izpadom, samo prenese se nekoliko z desne v levo.

2. b. = Četrto obrata v levo, zaročno skrčenje in izpad z desno naprej.

Vadi naj se ta gib razdeljeno, in sicer v dveh delih. Prvi del zvršimo s tem, da stegnemo levo nogo in se istočasno obrnemo na peti te noge za pol obrata v levo, do značilne stoji z desno; roki gresta v zaročenje. (Desna pade potem, ko smo napravili obrat, sama v zaročenje, levo pa pustimo skozi priročenje v zaročenje.)

V drugem ložjem delu se napravi izpad z desno naprej, (strogo je pri tem paziti, da se stoji z levo nogo na celem stopalu **in ne samo na prstih**), roki se v zaročenju skrčita (zgornji lakti ostanejo na mestu, spodnji se pa pomakneta naprej), da pridejo pesti desne in leve roke ob desne in leve prsi. Kadar se ta dva dela posamič dobro izvajata, naj se jih združi in vadi združeno kot en sam gib.

2. c. = Drža.

3. a. = Zaročenje — prednoženje z desno.

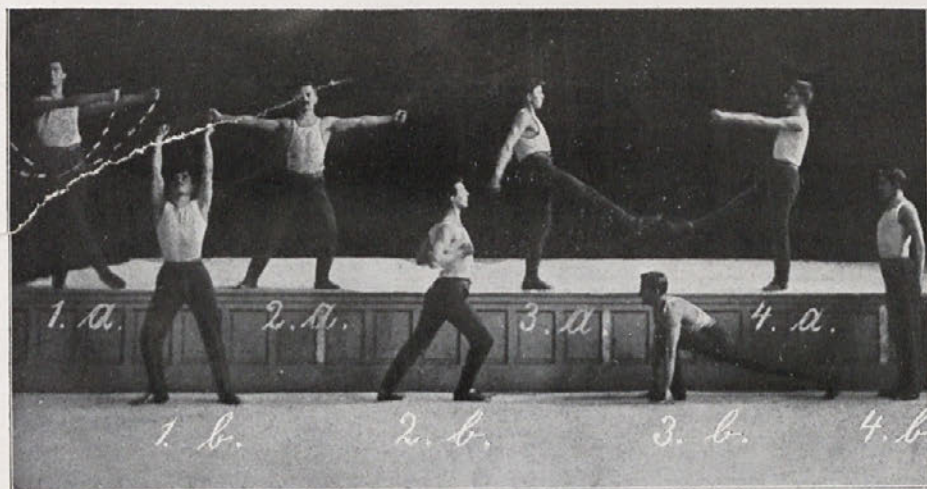
Z odzivom z desno nogo prenesemo težo telesa na levo nogo, desno nogo stegnemo v prednoženju; trup se nagne nekoliko nazaj, glava vspretna s trupom. Roki gresta s sunkom v zaročenje.

3. b. = Cel obrat v levo na levi nogi v ležno oporo za rokami s skrčenjem leve noge.

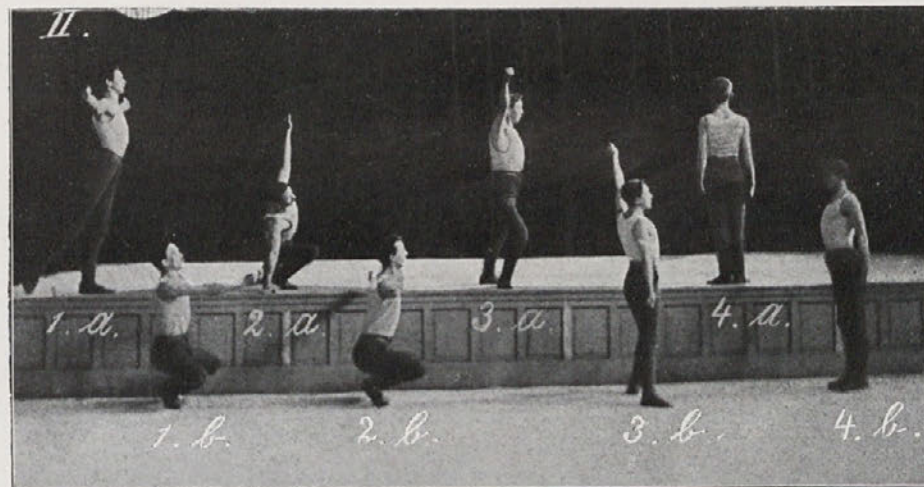
Ta gib vadite iz temeljne postave tako, da vržete na dano povelje desno nogo v prednoženje, napravite istočasno cel obrat v levo, med obratom skrčite levo nogo in se ujamete z rokami na tleh ob levem stopalu.

Kadar bodo telovadci v tem gibu kolikor toliko sigurni, naj se vadijo tega giba iz prednoženja in zaročenja in ne iz temeljne postave. Torej vadite 3. a in 3. b najprej skupno v enem gibu in ga šele po-

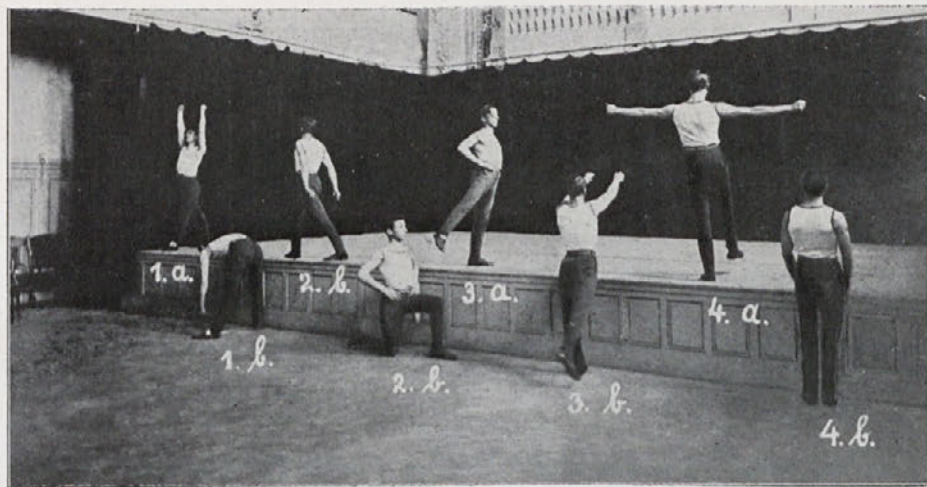
Proste vaje, določene za leto 1911.

I. prosta vaja.

II. prosta vaja.

III. prosta vaja.

IV. prosta vaja.

zneje razdelite na dva dela. Pri tej ležni opori je paziti, da je desna noga stegnena; glava, trup in desna noga v eni črti!

3. c. = Drža.

4. a. = Vzklon, predročenje in prednoženje.

4. b. = Prinoženje — priro-

4. c. = Drža.

II. prosta vaja.

1. a. = Obrat v levo do zanoženja z desno — odročenje.

Obrnemo se na levi peti in odročimo. Odročimo hitro šele, ko smo napravili obrat, ne preje, da ne gredo roke v odročanju po zraku z obratom v levo. Takoj, ko smo se odrinili z desno nogo do obrata v levo, desno nogo takoj dvignemo in jo krčevito stegneno obdržimo v zanoženju.

Paziti je zlasti na pravilno odročenje.

1. b. = Nizki počep — odročenje.

Roki gresta pri tem hipno v priročnje, in iz priročnja do predročnja. Pri počepu se morata peti dotikati, kolena raztegnemo kolikor mogoče narazen in uravnamo telo lepo pokoncu. Razdalja med pestmi naj bo enaka širini ramen. Roki naj se ne drže niti previsoko, niti prenizko.

1. c. = Drža.

2. a. = Ležna opora v levo z skrčenjem desne noge — odročenje z levo.

Izpočetka sunemo levo nogo do odnoženja, desna noga ostane skrčena. Zgornje truplo naklonimo v desno toliko, da pride desna roka, na katero se opiramo, do tal, in da je vzporedno z levo nogo. Tudi glava naj se ne drži previsoko, niti preveč naprej ali nazaj. Križ upognjen. Leva roka v odročanju ne previsoko, ne prenizko, tako da je vzporedna z ostjo, ki gre skozi obe rami.

2. b. = Nizki počep — odročenje.

Z desno roko se odrinemo, da truplo zopet izravnamo — levo nogo skrčimo v počep in soročno odročimo.

2. c. = Drža.

3. a. = Vzklon in izpad v desno — odročenje z desno gor, z levo dol.

Truplo se nagne prav malo za izpadom — gleda se pa le naravnost. Obe roki sta v eni črti, namreč desna v sredi (v prečni smeri) med odročanjem in vzročanjem, leva med odročanjem in priročanjem.

3. b. = Izpad v levo — odročenje z levo gor, z desno dol.

Izpad se prenese tako, da desno nogo stegnemo, levo v kolenu upognemo; desna roka se spusti v odročanje dol, leva se dvigne do odročanja gor.

3. c. Drža.

4. a. = Četrt obrata v levo — priročiti in prinožiti.

Levo nogo stegnemo, z desno se odrinemo, da prenesemo težo trupla na levo nogo in obenem napravimo obrat v levo in z zanožno desno nogo prinožimo. Roki, ki prideta vsled obrata v levo do predročnja gor z levo in zaročenja z desno, se priročita.

4. b. = Četrt obrata v levo.

4. c. Drža.

III. prosta vaja.

1. a. = Zakoračna stojaz z desno — soročno vzročenje.

Stopi se z desno nogo na celo stopalo, da teža trupla kakor pri vseh koračnih stojah, počiva na obeh nogah. Roki gresta do vzročnja skozi odročenje.

1. b. = Pol obrata v desno do razkoračne stoji — predročenje v predklonu.

Obrat se napravi na obeh petah. Predno se napravi predklon, naj se spuste roki do predročnja in obenem se truplo upogne naprej toliko, da stvori z nogami, ki so navpične k tlom, pravokot.

Roki sta z nogami vzporedni. Glava naj bo s trupom v eni črti. Rami naj se ne spuščata k tlom.

1. c. = Drža.

2. a. = Vzklon — izpad naprej z desno — soročno zaročenje.

Roki gresta, ko se je napravil vzklon, iz predročnja takoj v zaročenje. Pesti naj bodo obrnjene navznotraj. Razdalja med njima naj ne bo prevelika.

Pri izpadu se stoji na obeh stopalih. Truplo gre nekoliko za izpadom.

2. b. = Obrat v levo do pokleka na desno koleno — roki v boku.

Še ko smo v izpadu z desno naprej, se lahko obrnemo v levo na levi peti in desnih prstih.

Desna noga ostane tudi med obratom skrčena, levo nogo, ko smo napravili obrat, skrčimo in pokleknemo na desno koleno. Paziti je pri tem, da ni desno koleno preblizu levega stopala, ali pa predaleč od njega. Razdalja med desnim kolonom in levim stopalom naj bo enaka levemu bedru. Desna noga naj se drži v pravi bočni smeri in naj se je ne postavlja postrani v desno ali levo. Sloneti mora na prstih. Stopalo naj bo navpično k tlom.

Roki v boku naj se držita v čelni smeri, ne preveč nazaj.

2. c. = Drža.

3. a. = Vzklon — odnoženje z desno.

Iz pokleka se vzklonemo na levo nogo; z desno nogo, ki mora biti s prsti vred močno stegnena, odnožimo v desno. Roki vstrajata v boku.

3. b. = Obrat v levo do zanoženja z desno — soročno predročenje sunkoma gor.

Predročenje gor se mora izvesti tako, da nista roki prenizko ali previsoko. Zanožna noga desna naj bo lepo stegnjena.

(Prehod iz 3. a do 3. b je zelo težak, zato naj telovadci to vajo posebno pridno vadijo.)

3. c. = Drža.

4. a. = Odročanje — predročanje z desno.

Iz zanoženja se prenese desna noga do prednoženja, ki mora biti pa precej visoko. Noga s prsti krčevito stegnjena. Paziti je na lepo odročanje.

4. b. = Priročanje — prinoženje.

4. c. = Drža.

IV. prsta vaja.

1. a. = Obrat v levo do zanožne stoje z desno — roke v boku.

Pri zanožni stoji se opirajo telovadci s prsti tal. Roki se držita v bokih kot smo omenili v III. vaji pod 2. b.

1. b. = Nizki počep — soročno vzročanje.

Počep se dela kot je opisano v II. vaji pod 1. b. Pri vzročanju je paziti, da so roke popolnoma navpične; prste navznotraj obrnjene in v širini ram gleda naj se na pesti.

1. c. = Drža.

2. a. = Predklon v počepu.

Predno napravimo predklon, se stisnejo kolena skupaj, tako da sta roki, na katere se pri predklonu opiramo ob tla, zunaj. Roki naj se postavita na tla približno 1 dm pred prsti. Glava v eni črti s trupom.

2. b. = Ležna opora za rokami.

Iz predklona se nogi sunkoma vržeta nazaj in sta oprti na prstih. Pete naj bodo sklenjene. Križ vpognjen. Glava v eni črti s trupom.

2. c. = Drža.

3. a. = Predklon v počepu.

Nogi se zopet skrčita, da pridemo s prsti na isto mesto, kjer smo bili pri 2. a. Kolena sta zopet med rokama.

3. b. = Vzklon — izpad naprej z desno — predročiti z desno gor, zaročiti z levo.

Pri izpadu se stoji na obeh stopalih. Truplo nekoliko za izpadom. Roki morata biti lepo vzporedni.

3. c. = Drža.

4. a. = Obrat v levo (na obeh petah) do izpada naprej z levo — predročiti z levo gor, zaročiti z desno.

Z desno nogo se odrinemo nazaj do razkoračne stoje, napravimo obrat na obeh petah v levo in upognemo levo nogo do izpada z levo naprej. Paziti je na predročanje in zaročenje.

4. b. = Priročanje — prinoženje.

4. c. = Drža.

Še nekaj opomb, na katere naj se telovadci pri vežbanju teh prostih vaj ozirajo.

Malo telovadcev je, kateri proste vaje v resnici lepo in pravilno izvajajo. Kajti večina misli, da če zna malo brcati in suvati z rokami in nogami, da so že obvladali vaje in jim teh ni treba več učiti. Pa temu ni tako. Če telovadec misli, da jih zna še tako dobro, bo strokovnjak našel gotovo nekaj napak, ki bodo gotovo vpoštevanja vredne.

Zato naj se vsakdo z vso vnemo poprime vežbanja prostih vaj. Ne samo v telovadnici pri telovadnih urah, ampak tudi doma ali kjersizebodi naj telovadci vsak prosti čas vporabijo v to, da vadijo proste vaje.

Telovadec samega sebe ne more dosti opazovati in se presoditi ali vežba dosti dobro ali ne. Zelo malo napak more telovadec sam na sebi opaziti.

Zato naj si telovadci medsebojno pomagajo in drug drugemu eventuelne napake popravljajo.

Medsebojno naj telovadci pošteno in brez zavisti tekmujejo; kajti tem potom se lahko uspešno napreduje.

Načelniki naj strogo pazijo na pravilno izvajanje. Stoje naj pri vežbanju prostih vaj na vzvišenem prostoru, tako da se lahko vidi na vse telovadce. In kakor hitro opazi pri tem ali onem ali pri večih telovadcih kako napako, naj ne čaka konca vaje, pač pa naj se takoj prekine in napačno izvedeni gib razloži, popravi in vežba toliko časa, da ga vsi telovadci pravilno izvajajo. Kadar vadijo telovadci v skupini, tedaj je dobro, da vadijo, če je mogoče po godbi (klavir itd.). Povsod to ni mogoče, zato naj telovadci med izvajanjem dobro štejejo, četudi poluglasno; to pa zato, da vsi hkrati prično, vsi naenkrat preidejo iz giba v gib.

Pri težjih in dajših prehodih iz giba v gib, v katerih je dostikrat zapopadenih več postranskih gibov (n. pr. pri II. vaji): prehod iz izpada v levo, predroč. gor z desno, dol z levo do spetne stoje in priročanja: vzklon na levo nogo do odnoženja z desno, predroč. z levo gor, z desno dol, obrat v levo do zanoženja in predroč. z levo gor, zaročenja z desno, prinoženje, priročanje), naj se prične prehajati dosti kmalu, da je na eno, dva ali tri točno gib že izvršen, ne da bi na eno, dve ali tri šele pričeli prehajati, tako da se pride dve ali celo tri sekunde prepozno v naslednji. Če je n. pr.: prehod iz giba na tri do giba na eno težak in dolg (II. vaja, 2. b, 2. c do 3. a), naj se razdalja od tri do ene razdeli z in in naj se šteje tako: tri in ena. Na tri je drža, na in se prične prehajati v novi gib, ne prehitro in tudi ne prepočasi, pač pa tako, da obenem, ko smo izgovorili ena, tudi izvršimo določen gib.

Ravnotako je pri težkih prehodih, ena in dve, dve in tri!

To naj zlasti načelniki in vaditelji vpoštevajo, da bodo najprej sebe dobro izvežbali in potem šele to podali svojim mlajšim telovadcem.

Vsi telovadci pa skrbite, da boste pri javnem nastopu v avgustu gledalcem in raznim kritikom, četudi strokovnjakom, pokazali, kako naj se **pri javnih nastopih vzorno vadijo proste vajel**

Nazdar!

A. J.

Orli in Sokoli.

»Slovenec« je priobčil te dni pod naslovom »Turin« sledeči članek:

»Ne bi se nam zdelo vredno napisati teh vrstic, ako se ne bi našlo v teh dneh, ko so se vrnili slovenski Sokoli od mednarodne tekme v Turinu, časopisje, ki se na jako neokusen način zaganja v naše Orle.

Izvali ste sami odgovor! Želimo, da vas nekoliko strezni iz vašega umetno vzbujenega navdušenja za stvar, katero v večini prav malo razumete.

Prvič: Razžaljenje za nas in zelo slabo slabo spričevalo za vas je, ako primerjate svoje vrste z vrstami naših Orlov. Naši Orli nimajo in tudi sami nočejo imeti z vami nič opraviti. Vi sami pravite in ste te dni prav odločno povedali, da je vaš namen in cilj samo — telesna izobrazba. Orlu pa je telesna izobrazba samo sredstvo za dosego višjega cilja. Orel polaga predvsem važnost na duševno izobrazbo. Zato je tudi njegovo organizatorično delo tako dosledno, natančno in lepo izpeljano, kakor pri malokateri drugi organizaciji. Če je vaš cilj boljši od Orlovega, bo pokazala bodočnost. Do sedaj nas uči zgodovina razvitka sokolske in orlovske organizacije na Slovenskem tole: Sokol obstoji že skoraj 50 let, Orel samo pet let. O Sokolu vemo, da se je udingal liberalizmu in da je danes privesek liberalne stranke. Od takrat je jadral, da je prijadral v to razrukano pristanišče. Na tej dolgi, žalostni poti je neštokrat omadeževal slovensko trobojnico. Najhujše s tem, da je imel na čelu dve starosti: Ivana Hribarja in Ivana Tavčarja, ki sta kot Sokola podpisala pogodbo z Nemci.

In Orli? To je garda mladih fantov, ki se vztrajno in dosledno večer za večerom v svojih telovadnicah pripravljajo za politično, gospodarsko in izobraževalno delo med slovenskim ljudstvom.

Kaj pa ste storili vi za slovensko ljudstvo? Postali samo sužnji liberalne stranke na Slovenskem. Stranke, ki tepta in zaničuje ljudstvo.

Drugič: Telovadba. Dobro! Skoraj petdeset let ste imeli časa, pa niste mogli (ker niste znali) zanesti misel za telovadbo med kmečko mladino. V vsej svoji organizaciji

nimate toliko pravih kmečkih fantov, kolikor jih ima najslabši orlovski odsek. Pojdite na deželo in pogledajte si te prave ljudske telovadnice. Nad 100 drogov in bradelj in drugega telovadnega orodja na deželi, je sedaj last naših fantov. In na tem orodju so telovadili večer za večerom. Zakaj niste storili vi tega. Ker ste bili ravno vsled vaše sužnosti liberalizmu tuji našemu ljudstvu. Uradnik in trgovski pomočnik to je sedaj in od nekaj vaše polje. Slovenski fant pa je potreboval drugačnih vzgojiteljev. Našel jih je v Orlih in jim je hvaležen.

Tretjič: Turin. Ta pa ima s slovenskim Sokolstvom jako malo opraviti. Tudi brez slovenskih Sokolov bi zbral in izvežbal lahko dr. Viktor Murnik nekaj telovadcev in jih vodil od tekme do tekme. Pa tudi uspehe lahko doseže. Če bi se po vaših telovadnicah tako delalo, kot se je pripravljala turinska vrsta za tekmo, potem bi se reklo lahko, da slovenski Sokol razumeva sokolski cilj — telesno izobrazbo. Če bi temu cilju pristavili še drugega — dušno izobrazbo — potem bi se najprvo morali ločiti od slovenske liberalne stranke. Tedaj bi se približali slovenskim Orlom in bi se lahko ž njimi — primerjali. Toda ta pot je še tako daleč.

Za uspehe vam nismo zavidljivi. To niso vaši — sokolski — uspehi, temveč uspehi so dela dr. V. Murnika in par njegovih telovadcev. Pa prav nič drugega.«

Naši fantje.

Okrožja.

Kamnik. Okrožje je imelo svojo sejo 7. maja v Kamniku. Sklene se, da se priredi dne 2. julija v Domžalah okrožna redovna vaja. Začetek ob 9. uri dopoldne. Udeležba je obvezna za vse člane, ki imajo kroj. Dalje se sklene, da bo moral tisti odsek, ki ne pošlje tekom treh tednov okrožnemu predsedstvu liste naših obrtnikov, plačati globo 10 kron. Br. Maier predlaga: Ako je kdo izvoljen za okrožnega predsednika ali načelnika, tedaj odloži (ako je pri odseku predsednik ali načelnik) prvo mesto v odboru, oziroma vaditeljskemu zboru. Njegove posle v odseku prevzame odsekov podpredsednik, oziroma podnačelnik. — Neprisotnim odsekom se naloži ukor. — Odbori odsekov naj po razmerah ukazujejo nositi članom orlovski znak. — Prihodnja okrožna seja se vrši dne 11. junija v Mekinjah.

Jesenice. Dne 24. aprila se je vršila okrožna seja v Št. Janžu na Koroškem. Predsednik M. Zen otvori sejo in pozdravi navzoče, posebno še brate iz slovenskega Roža, kjer se je ustanovil prvi odsek na Koroškem. Za zapisnikarja se imenuje č. gosp. Andl iz Soče v Rožu, ki v pozdravnem nagovoru izraža veselje nad tolikim številom došlih gostov z Jesenic, ki so kljub slabemu vremenu pohiteli med svoje brate. Zahvaljuje se nadalje za njihovo prijazno pomoč ter v krepkih besedah navdušuje navzoče za skupno in vztrajno delo v prid in blagor mile domovine. — Med dnevnim redom seje se sledeče sklene: 1. Revizorja naj opravita v najkrajšem času revizijo nad odseki. 2. Voditeljski tečaj naj se vrši dne 14. vel. travna na Jesenicah. — Dalje poroča blagajnik o gmotnem uspehu predstave »Tihotapec«, ki se je vršila na Jesenicah in vrgla 136 K

12 h čistega dobička. — V okrožje se sprejmeta odseka v Svečah in Št. Janžu. To za toliko časa, da se ne ustanovi posebno okrožje za Koroško. Določijo se tudi, da bode k vsakemu odseku na Koroškem vsak mesec enkrat prihajal vaditelj iz Jesenic. — Dalje se prebere in razloži navzočim št. 43 iz brošure »Mladeniška telovadna organizacija«. — Sprejme se predlog, da se naroči okrožju, da skliče vsaj vsaki drugi mesec reden mladeniški sestanek. Posameznim odsekom se naroči tudi, naj skrbijo, da nalagajo člani že sedaj denar v »Čebelice« za izlet v Ljubljano.

Vipava. Uničili nas ne boste! Bil je dan nad dnevi . . . V krasnem majniku je bilo. Dne 7. Marrijinega meseca se je zbrala četa naših Orlov v vipavskem Marijnem svetišču v Logu. Vipavsko okrožje, vsi Orli so se poklonili majnika Kraljici in prejeli organizirano sveto obhajilo. Okrog 200 jih je bilo — a vsi do zadnjega pripravljani — nobeden ni izostal. Menim, da se ni še v naši organizaciji kaj takega doseglo. Podrobnosti o tej lepi slavnosti so bile že objavljene; namen moj je, samo par besed bratom Orlom. Bratje! Dan, ko smo se poklonili kot celota preblaženi Devici v Logu v naših uniformah, nam ostane v srcu zgodovinski dan. Spomin na ta dan in svečanost nas bode navdušil, ko stopi mlačnost v ospredje — da jo zmagamo, in če se nam pobija in ovira naše načrte, če bi kdaj bili siljeni sleči naše rdeče srajce, če bi kdaj morali zapreti naše telovadnice — spomin na ta dan bo slihernemu celo življenje sila, ki ga bo vodila k življenju in Resnici. Nasprotniki še pridejo, pa saj jih ni treba čakati, jih že imamo, pobijali nas bodo, na zunaj sicer naše delo ovirali, toda motijo se, če menijo, da mi odnehamo. Naša srca so vsplamtela v ljubezni do Nje, ki je sovražnikom glavo strla. Pride dan, dragi brat, spomniš se na dan poklonitve, in na novo boš zagorel — čvrsti Orel! Na zdar!

Odseki.

Stranje. Nov odsek telovadcev Orlov se je ustanovil v slovenskem katoliškem izobraževalnem društvu v Stranjah pri Kamniku dne 14. maja. Po navdušenem nagovoru brata Mih. Zevnika, kaplana iz Kamnika se je vpisalo takoj 19 mladeničev v telovadni odsek. Število telovadcev je dosedaj naraslo na 25. Predsednikom je bil izvoljen Ivan Gradišek, sin župana iz Stranj, načelnikom pa sin tukajšnjega posestnika in organista Franc Bernot. Novi odsek naj se razcvita! Na zdar!

Radeče pri Zidanem mostu. Letošnjo pomlad je zadela naš telovadni odsek precej bridka izgubo; zapustil nas je naš ustanovitelj in predsednik gospod Andrej Zupan ter odšel kot stolni vikar v Ljubljano. Bivši naš predsednik je bil duša našemu odseku, kupil nam je lep nov drog ter kuliše za naš oder, s čemer nam je pripomogel, da lahko vprizarjamo igre. Odsek mu izreka najiskrenejšo zahvalo ter mu kliče: »Bog ga živi in blagoslovi njegovo plodonosno delo!« — Dasiravno ni bilo v »Mladosti« dolgo čitati ničesar o gibanju našega odseka, vendar pridno napreduje. Na Velikonočno nedeljo smo se udeležili procesije (18 v kroju), v ponedeljek smo pa pod vodstvom našega vrlega načelnika brata Franca Završnika poleteli na Jagnenco. Brat načelnik pridno vadi telovadce za nastop v Ljubljani, kjer nas bode nastopilo 25 v kroju. Za predsednika je bil po odhodu brata Zupanca izvoljen brat Anton Pogačnik. — Zadnji čas se nam je uresničila naša dolgotrajna želja, naš odsek namreč belježi veselo vest, da se je pri nas osnovala »Orlovska godba«, ki ima sedaj 25 novih članov; instrumente nam je kupil naš blagodušni dobrotnik gospod vitez Nikolaj pl. Gutmansthal. Za naš odsek in celo obšavsko okrožje bode velikega pomena novoustanovljena godba in se je na zadnji okrožni seji v Šmartnem dne 21. t. m. sklenilo, da

se zahvali celo okrožje gospodu vitezju pl. Gutmansthal za njegov velikodušni dar. Naše fante poučuje v godbi sedaj gospod župnik Fr. Hirsche, v počitnicah pa jih pride urit gospod prof. Vojteh Hybašek iz škofovih zavodov. Novim bratom pa kliče: Vrlo in neustrašeno naprej ter premagali boste z lahkoto vse težave. Na zdar!

Srednja vas v Bohinju. Potrebno se mi že zdi, da zavzame naš odsek mal prostorček v »Mladosti«. Dne 30. aprila smo imeli II. redni občni zbor. Gospod predsednik pozdravi člane ter jih bodri, naj se tudi v bodoče redno udeležujejo telovadbe in naj se povsod ravna po vzorih naše mladinske organizacije. Iz poročil načelnika, tajnika in blagajnika se povzame sledeče: Od lanskega občnega zbora, ki se je vršil dne 28. aprila 1910, se je vršila telovadba 83krat. V zimski sezoni po dvakrat, poletu pa enkrat na teden, telovadilo je 558 telovadcev, povprečno število 7 na uro. Odsek se je zadnji čas nekoliko ojačil, tako da šteje sedaj 23 članov, telovadi nas sedaj do 15, nekaj jih je začasno z doma. V odsek se je vpisalo 12 fantov, izstopilo 6. Pristopilo je nekaj fantov iz Fužin in Studora. Ti dve vasi nista namreč toliko oddaljeni, vendar se poprej nista udeleževali društvenega življenja. Vrnili se je iz tujine tudi en član, ki je čez zimo telovadil tam pri nekem katoliškem telovadnem društvu. Izletov smo imeli 5, predavanj 6, predstavi 2, odborove seje 4. Dne 11. septembra se je pri nas vršila okrožna javna telovadba. Kaj takega naši ljudje še niso videli, in vsi predsodki so izginili. Prejemkov smo imeli 286 K 82 vin., izdatkov 183 K 96 vin., preostanek 42 K 86 vin. Volitev se je vršila tajno. Izvoljeni so: predsednik gospod kaplan Iv. Kogovšek, podpredsednik M. Arh, podnačelnik J. Cvetek, J. Zupanc, J. Škantar, Iv. Hodnik in J. Stare, odborniki. Določili smo tudi vaditeljski zbor, obstoječ iz petih telovadcev. Na zdar!

Loški potok. Res je, da je naša organizacija nepolitična, a vendar je prav, če imamo že sedaj zanimanje za to polje i mi Orli, tako nam včasih zveni iz tega ali onega odseka naše »Mladosti«. Mi smo se poskusili pa že malo praktično v tej stroki. Dali smo si namreč nalogo, da pregledamo državnozbornski volivni imenik in poskrbimo potrebne reklamacije. No, da ne bo gospod urednik preveč nas obsojal, povemo kar precej, da vse to so storili bratje voliči. To je nas gledal nek mož v občinski pisarni, češ, kaj pa ti hočejo. Drugi gospod v občinski pisarni je pa mislil, da smo prišli po pose za v Ameriko. Ni šlo možem v glavo, da sploh vemo, kaj je volilni imenik. No, pa bomo počasi že v življenju pokazali, da nam Orel tudi dá izobrazbe, kakršne oni drugi fantje ne dobé, ker je nimajo kje. — Pred tedni je naš odsek priredil petdejanko »Tihotapec«. Igrali so sami Orli. Fantje so želi zasluženo priznanje. Na prostem smo začeli telovaditi sedaj na pomlad. Gledalcev imamo obilo, zlasti možje se vesele naših nastopov. Na vnebohod smo imeli skupno sveto obhajilo s primernim nagovorom gospoda predsednika. Težavno je pri nas, ker naši fantje gredo tudi sedaj v gozde kot tesači po več tednov, a vendar-le ima odsek svežega življenja. Na zdar!

Iz Komende. Zdi se, kakor da bi naš odsek spal spanje pravičnega, toda temu ni tako, ker odsek prav živahno deluje. Za vseslovenski mladeniški shod se prav pridno pripravljamo z redovnimi in prostimi vajami, pa tudi orodje ne rjavi. Tudi na izobraževalnem polju delujemo živahno. Pri igrokazu: »Ne v Ameriko« so sodelovali Orli v vseh moških vlogah; sedaj se pa pripravljamo za »Divjega lovca«, ki se uprizarji koncem junija. Pridite, bratje Orli, takrat k nam, da se osebno prepričate, da ne spimo. Dan uprizaritve se pravočasno objavi. Na zdar!